

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelsen
- Övriga nämnder
- Förvaltning

Policy för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Fastställt av kommunstyrelsen 2017-12-06 § 332, reviderad 2019-11-06 § 269

Policy för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Vad är idéburet offentligt partnerskap (IOP)?

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) togs fram 2010 av organisationen *Forum – idéburna organisationer med social inriktning* och är en modell för partnerskapsrelationer mellan den idéburna och den offentliga sektorn.

En överenskommelse om IOP kan inte jämföras med ett upphandlingskontrakt. Vid upphandling önskar kommunen en leverantör som levererar det som kommunen har bestämt sig för att köpa och parterna upprättar kommersiella kontrakt. Ett IOP kan ses som ett mellanting mellan upphandling och föreningsbidrag. När en offentlig instans och en idéburen organisation avtalar om ett Idéburet offentligt partnerskap, IOP, definierar de tillsammans en samhällsutmaning. På så sätt ökar möjligheten att förstå ett samhällsproblem och vad det är som behövs för att det ska lösas.

En IOP-överenskommelse ska reglera ett samarbete mellan en eller flera idéburna organisationer utan vinstsyfte och en eller flera offentliga parter. Kommunen bör ha insyn i verksamheten men inte detaljstyra den. Den avtalade verksamheten ska inte ha ekonomiska drivkrafter och det ska saknas en kommersiell marknad.

Ett IOP ska inte tecknas om det finns en fungerande marknad. Avtalet kan då komma att betraktas som en otillåten direktupphandling och kommunen kan tilldömas en upphandlingsskadeavgift.

Policy för Jönköpings kommun

När frågan om IOP aktualiseras måste de juridiska förutsättningarna bedömas i varje enskilt fall utifrån vilken verksamhet som avses och de specifika förutsättningar som gäller i varje partnerskap. Ett grundläggande krav är att IOP ska reglera en verksamhet som i sig är förenlig med den kommunala kompetensen enligt kommunallagen. Kommunallagens principer om bl.a. likställighet måste följas. En förutsättning är också att överenskommelser om partnerskap inte utformas som en beställning från det offentliga, eftersom det då i efterhand kan riskera att betraktas som en ören upphandling. Därför ska initiativet till verksamheten komma från den idéburna parten. Respektive nämnd har rätt att fatta beslut om IOP.

Följande kriterier ska vara uppfyllda för att ett IOP ska kunna vara aktuellt:

1. Verksamheten initieras av den idéburna organisationen.
2. Verksamheten är ett led i att förverkliga en politisk målsättning.
3. Verksamheten hanterar en gemensam samhällsutmaning.
4. Kommunen ser verksamheten som en fri och självständig aktör.
5. Verksamheten ska inte vara kommersiell och ska inte snedvrída konkurrensen.
6. Parterna är med och samfinansierar verksamheten genom ekonomiska eller andra insatser, t.ex. ideella sådana.
7. Kommunen detaljreglerar inte verksamheten eller uppdraget.
8. Uppdraget är avsett att drivas under en längre tid

IOP-avtal som skrivs i Jönköpings ska innehålla följande: Bakgrund, beskrivning av gemensam samhällsutmaning, syften och mål, värdegrund, tjänster som överenskommelsen

omfattar, samarbete och samverkan, utvärdering och uppföljning, ekonomi, grundläggande föreutsättningar, period, omförhandling och kontaktpersoner. Avtal om IOP ska formuleras med stöd av kommunens juristfunktion.

Rutiner om IOP berör flera förvaltningar

Policyn för IOP ska vara vägledande för partnerskap som ingås mellan en eller flera kommunala förvaltningar och en eller flera idéburna organisationer.

Eftersom vi ska sträva efter att underlätta de idéburnas kontakt med kommunen ska kommunen ha en gemensam kontaktperson mot den idéburna organisationen. Om ett IOP bedöms beröra flera förvaltningar behöver kommunens interna organisation klarläggas. Den idéburna parten ska presentera vad de vill göra på ett tillräckligt tydligt sätt så att kommunen internt kan göra ett arbete med att definiera vad som är respektive förvaltnings ansvar.

I det fall ett IOP berör flera förvaltningar så är det den nämnd som är huvudsakligt ansvarig för verksamheten som ska ingå partnerskap med den idéburna organisationen. Den huvudsakligt ansvariga förvaltningen ansvarar för att ta fram en överenskommelse om IOP där de olika förvaltningarnas ansvarsdelar ska framgå. Ansvarig nämnd ska samordna frågor och information internt i kommunen.

Den idéburna organisationen ska (med stöd av den huvudsakligen berörda förvaltningen) presentera sin budget på ett sådant sätt att kostnaderna kan fördelas på de olika berörda förvaltningarna. Kostnadsfördelningen ombesörjs av den förvaltning som ingått IOP-överenskommelsen. För finansieringen ansvarar respektive förvaltning inom sin befintliga budget.

I Civilsamhällesnätverket för tjänstepersoner kan eventuella frågor kring IOP som berör flera förvaltningar lyftas.

Checklista inför beslut om IOP

Uppfyller tänkt verksamhet:	Stöd:
Är verksamheten initierad av den idéburna organisationen?	Det ska inte vara kommunen som beställer en verksamhet, då är troligen upphandling ett bättre alternativ
Är verksamheten förenlig med kommunallagen?	Ligger ändamålet för verksamheten inom den kommunala kompetensen? Tillämpas kommunallagens principer bl.a. gällande likställighet? Förvaltningen ska alltid ta kontakt med jurist för bedömning.
Är verksamheten ett led i att förverkliga ett politiskt program eller plan där de idéburna organisationerna berörs?	Kommunfullmäktige har antagit ”Riktlinjer för samverkan med civilsamhället” och ideella sektorn nämns även i Kommunprogrammet för 2015-2018 med flera dokument.
Bidrar verksamheten till lokal utveckling och delaktighet i samhället?	Vad som anses vara en kommunal angelägenhet (kompetensenligt) regleras i kommunallagen samt viss speciallagstiftning. Verksamhet inom idrott- och fritid, folkbildning och kultur är kompetensenligt, liksom verksamhet där kommunen har ett ansvar.
Ses verksamheten som en fri och självständig aktör?	
Finns det en marknad eller konkurrenssituation?	Den avtalade verksamheten ska inte ha ekonomiska drivkrafter. Ett IOP ska inte tecknas om det finns en fungerande marknad. D.v.s. det ska inte finnas ett utbud av samma verksamhet från någon näringsidkare. Detta skulle snedvrída konkurrensen och verka missgynnande.
Är parterna med och samfinansierar verksamheten?	Ett IOP innebär inte att kommunen går in som finansiär i ett projekt utan att kommunen och organisationen samarbetar och samverkar. Därför behöver alla parter bidra. Det kan vara med pengar, lokal, volontärer eller liknande.
Verksamheten detaljregleras inte av kommunen	Om kommunen går in och detaljreglerar en verksamhet så kommer detta att bli ett tjänsteköp där kommunen beställer en viss verksamhet. Ett IOP-avtal bygger på samverkan och avtalet ska enbart övergripande reglera vad som ska göras, ange vem som bidrar med vilka resurser och hur länge avtalet gäller. Kontinuerlig dialog bör finnas under avtalstiden.
Är uppdraget tänkt att drivas under en längre tid?	